

Nr 29.

Ankom till riksdagens kansli den 19 april 1921 kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående rätt för Konungen att i vissa fall inställa tillämpningen av 10 § andra stycket i lagen för Sveriges riksbank den 12 maj 1897 och av § 9 i lagen om rikets mynt den 30 maj 1873.

I en till riksdagen avlåten, den 4 mars 1921 dagtecknad proposition nr 124, vilken hänvisats till bankoutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av vid propositionen fogat utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga ett propositionen bilagt förslag till lag angående rätt för Konungen att i vissa fall inställa tillämpningen av 10 § andra stycket i lagen för Sveriges riksbank den 12 maj 1897 och av § 9 i lagen om rikets mynt den 30 maj 1873.

Berörda förslag är av följande lydelse:

Förslag

till

Lag angående rätt för Konungen att i vissa fall inställa tillämpningen av 10 § andra stycket i lagen för Sveriges riksbank den 12 maj 1897 och av § 9 i lagen om rikets mynt den 30 maj 1873.

Härigenom förordnas som följer:

Om sådant med hänsyn till utomordentliga, av krig föranledda förhållanden provas oundgängligen nödigt, må Konungen, på framställ-

ning av fullmäktige i riksbanken och efter samråd jämväl med fullmäktige i riksgäldskontoret,

ej mindre för viss tid fritaga riksbanken från den enligt 10 § andra stycket i lagen för Sveriges riksbank den 12 maj 1897 riksbanken åliggande skyldigheten att inlösa guld i plants, som för riksbankens räkning till myntverket avlämnas,

än även förklara, att bestämmelsen i § 9 i lagen om rikets mynt den 30 maj 1873 om rätt för en var, som vid myntverket inlämnar guld, att därför erhålla guldmynt under viss tid icke skall äga tillämpning.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift från trycket utkommit i Svensk författningssamling, och gäller till den 1 mars 1922. Av Konungen jämlikt denna lag meddelad bestämmelse må ej äga tillämpning längre än till sistnämnda dag.

I lag den 27 februari 1920 (nr 61) angående rätt för Konungen att i vissa fall inställa tillämpningen av 10 § andra stycket i lagen för Sveriges riksbank den 12 maj 1897 (nr 27) och av § 9 i lagen om rikets mynt den 30 maj 1873 (nr 31) stadgas, att, om sådant med hänsyn till utomordentliga, av krig föranledda förhållanden prövas oundgängligen nödigt, må Konungen, på framställning av fullmäktige i riksbanken och efter samråd jämväl med fullmäktige i riksgäldskontoret, ej mindre för viss tid fritaga riksbanken från den enligt 10 § andra stycket i lagen för Sveriges riksbank den 12 maj 1897 riksbanken åliggande skyldigheten att inlösa guld i plants, som för riksbankens räkning till myntverket avlämnas, än även förklara, att bestämmelsen i § 9 i lagen om rikets mynt den 30 maj 1873 om rätt för en var, som vid myntverket inlämnar guld, att därför erhålla guldmynt, under viss tid icke skall äga tillämpning.

Denna lag gällde till och med den 28 februari 1921.

I ett den 27 januari 1921 avgivet yttrande hava *fullmäktige i riksbanken* hemställt, att proposition måtte avlätas till riksdagen med förslag, att lagen av den 27 februari 1920 angående rätt för Konungen att i vissa fall inställa tillämpningen av 10 § andra stycket i lagen för Sveriges riksbank den 12 maj 1897 och av § 9 i lagen om rikets mynt

den 30 maj 1873 måtte förnyas att gälla under ytterligare ett år till den 1 mars 1922.

Fullmäktige i riksgäldskontoret hava icke haft något att erinra mot bifall till bankofullmäktiges framställning. Även *ekonomiska rådet* har i ett den 16 februari 1921 avgivet utlåtande tillstyrkt densamma.

Beträffande den i ärendet lämnade utredningen i övrigt får utskottet hänvisa till propositionen.

Departementschefen har för egen del anfört följande:

*Departements-
chefen.*

»Till ekonomiska rådets uppfattning, att Sverige snarast möjligt bör återgå till guldmyntfot, har jag haft tillfälle att i annat sammanhang uttala min anslutning. Som en konsekvens av denna mening torde följa, att alla åtgärder i sådan riktning böra, såsnart omständigheterna det medgiva, genomföras, och att sålunda, såsom ekonomiska rådet framhåller, skyldigheten för riksbanken att till fastställt pris köpa guld utan onödigt dröjsmål bör återställas.

I detta sammanhang tillåter jag mig fästa uppmärksamheten på att, såsom bankofullmäktige i föreliggande framställning upplysa, ifrågasvarande befrielse för riksbanken faktiskt icke varit i kraft efter den 29 februari 1920. Frågan gäller nu icke att medgiva riksbanken dylik befrielse utan allenast att lämna ett bemyndigande till Kungl. Maj:t att, därest så framdeles skulle finnas påkallat, fritaga riksbanken från skyldigheten att inlösa guld respektive suspendera rätten att från myntverket erhålla guldmynt mot plantsguld.

Vid nu angivna förhållande och då å ena sidan, såsom ekonomiska rådet understrukit, exceptionell osäkerhet för närvarande råder på den internationella guldmarknaden, och å andra sidan befrielsen från skyldigheten att inlösa guld i plants respektive suspensionen av rätten att mot plantsguld utfå guldmynt knappast kan få betydelse för vår valutas förhållande till guldmetallet, sålänge densamma icke uppnått paritet med de effektiva guldvalutorna, vilket ju för närvarande ej är fallet, vill jag för min del ej motsätta mig den gjorda framställningen.

I likhet med bankofullmäktige vill jag framhålla, att stadgandet i § 9 av lagen om rikets mynt, med hänsyn till gällande myntkonvention mellan de skandinaviska länderna, icke bör sättas ur tillämpning annat än i samförstånd med dessa länders regeringar.»

Utskottet.

Med åberopande av de skäl, som i statsrådsprotokollet anförts, samt under hänvisning jämväl till vad utskottet anfört i sitt förut denna dag avgivna utlåtande nr 27 får utskottet hemställa,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts för-
varande proposition.

Stockholm den 19 april 1921.

På bankoutskottets vägnar:

EMIL KRISTENSSON.

Närvarande: se utlåtande nr 27.